

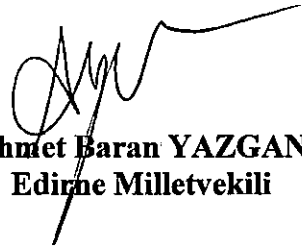
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

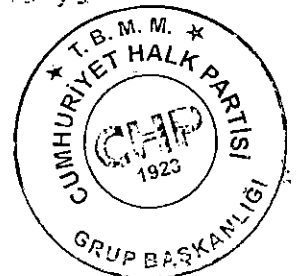
Tarih : 17 Ekim 2025
Sayı : 1445

10/3251

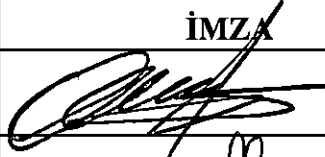
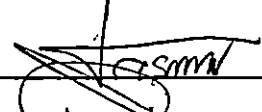
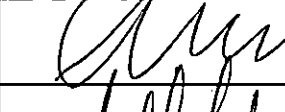
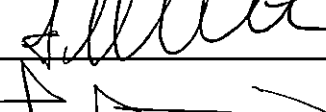
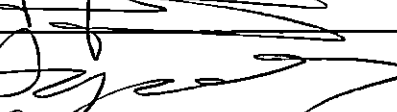
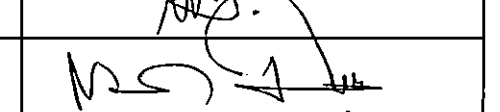
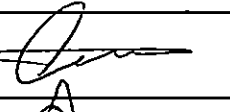
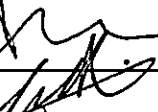
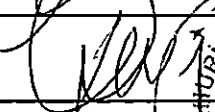
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

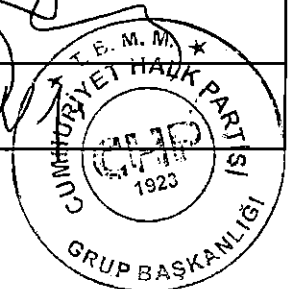
Ülkemizde ayçiçeği üretiminde yaşanan verim kayıplarının ve artan ithalat bağımlılığının nedenlerinin etraflıca araştırılması, kuraklık başta olmak üzere iklim kaynaklı risklere karşı tarım sektörünün dirençli hale getirilmesi için alınması gereken acil önlemlerin belirlenmesi, ayçiçeği üreticilerine verilen prim ve girdi desteklerinin enflasyon ve kuraklık koşulları dikkate alınarak yeterli seviyelere yükseltilmesi gibi konuların kapsamlı biçimde ele alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Ahmet Baran YAZGAN
Edirne Milletvekili

1445. Sayılı Meclis Araştırması Önerisinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Cemal ENGİNYURT	İstanbul	
Gökcan KİS	Mersin	G. Kınıkly
AYKUT KAYA	Antalya	A.K.
Ganice TAŞCIER	Ankara	
Özgür Ceylan	Gamkhale	
Fahri Döken	Kırklareli	
Adnan BEKER	ANKARA	
Evrin Karakoz	Aydın	
Senret Mullaoglu	Hontay	
Turan Taşkın ÖZEL	İstanbul	
Ayşe-BANKOĞU	Bağcı Nu	
İkbal Ağababa	Maldya Nu.	
Şeref ARPACI	Dereli Nu.	
Mehmet GÜZELMANIR	HAZAY Nu.	
Nail Giler	Kocaeli Nu.	
Aliem ÖZCAN	MURİA	
H. Talim Halıcı	İsparta	
Ednan Arslan	İZMİR	
Sevda ERDAN KILIÇ	İZMİR	
Tahsin Ocaklı	Rize	

GEREKÇE

Türkiye'nin önemli yağlık ayçiçeği üretim bölgelerinde son iki yıldır yaşanan şiddetli kuraklık, ayçiçeği tarımında ciddi verim kayıplarına yol açmıştır. Örneğin Trakya bölgesinde ve Edirne ilimizde 2024 ve 2025 yıllarında kuraklık nedeniyle birçok ayçiçeği tarlasında ürün yetişmemiş, bazı tarlalar biçilemeyecek kadar zarar görmüştür. Edirne genelinde ayçiçeğinde dekara ortalama verim 70-80 kg düzeyinde kalarak normalin yarısına bile ulaşamamıştır. Uzun vadeli ortalamalarla kıyaslandığında Trakya'daki verim kaybı %50'yi aşmıştır ve bölgenin üretiminin geçen yıla göre 100 bin tondan fazla düşeceği bildirilmektedir. Orta Anadolu ve Çukurova gibi diğer önemli bölgelerde de kuraklığın etkisiyle verimler normalin altında kalmış olsa da kayıplar Trakya'daki kadar ağır değildir. Buna rağmen ülke genelinde ayçiçeği üretimi ciddi düzeyde azalmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri Tarım Bakanlığı'nın (USDA) güncel raporu, 2025/2026 sezonunda Türkiye'nin ayçiçeği tohumu üretiminin aşırı kuraklık nedeniyle yüzde 10'dan fazla düşerek yaklaşık 1,2 milyon tona gerileyeceğini öngörmektedir. Bu düşüşün, aslında çiftçilerin ayçiçeğine yönelerek ekim alanını yüzde 10 oranında artırmalarına rağmen gerçekleşmektedir. Kuraklık yüzünden artan ekim alanına rağmen üretimin düşmesi, sorunun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Nitekim Trakya'da kuraklık tehdidi devam ederse birçok üreticinin önümüzdeki yıllarda ayçiçeğinden vazgeçip yerine kanola veya arpa gibi daha dayanıklı ürünlere yönelmeye başlayacağı beklenmektedir. Bu durum, ayçiçeği tarımında sürekliliğin tehlikeye girebileceğine işaret etmektedir.

Öte yandan, Türkiye'nin ayçiçeği tohumu tüketimi yaklaşık 2,1 milyon ton seviyesinde seyretmektedir. Üretimdeki daralmaya rağmen tüketimin azalması beklenmediğinden, aradaki farkın ithalatla kapatılacağı anlaşılmaktadır. USDA raporuna göre 2025/26 sezonunda ayçiçeği tohumu ithalatının 1 milyon tona çıkarak geçen yıla kıyasla 200 bin ton artacağı tahmin edilmektedir. Türkiye, ayçiçeği ürünlerinde dünyadaki en büyük ithalatçı ülkelerden biri haline gelmiştir. Her yıl yurtdışından neredeyse kendi üretimimiz kadar ayçiçeği ve türevi ürünü satın alıyoruz. Üretimdeki düşüş ve ithalata bağımlılığın artması, hem gıda güvenliği açısından risk yaratmakta hem de ülke ekonomisine milyarlarca dolarlık yük getirmektedir.

Kuraklığın vurduğu ayçiçeği üreticileri, maliyet artışları ve düşük alım fiyatları karşısında da zor durumdadır. Çiftçiler, kötü geçen bu tür yıllarda devlet desteklerinin artırılmasını beklemektedir. Kuraklıktan etkilenen tüm üreticilerin zararının karşılanması ve desteklenmesi için ek mekanizmalara ihtiyaç vardır.

İklim değişikliğiyle birlikte Türkiye'de kuraklık artık olağanüstü bir durum değil, neredeyse her yıl tekrarlanan bir tehdit haline gelmiştir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre 2025 yılında ülkemizin neredeyse tamamı "acil durum" düzeyinde şiddetli kuraklık yaşamıştır. Bu tabloda, ayçiçeği gibi stratejik bir tarım ürününde her yıl üretimin yarısını ithal eder duruma gelmemiz, tarım politikalarının yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Kuraklık nedeniyle ortaya çıkan ürün kaybı, kalite düşüşü, hastalık ve zararlı artışı gibi sorunlar yalnızca bitkisel üretimi değil, hayvancılık sektörünü de olumsuz etkilemektedir. Tarla tarımının adeta doğa koşullarının insafına terk edildiği bu ortamda acil önlemler alınmazsa, çiftçilerimizin üretimi bırakma riski büyüktür. Nitekim ayçiçeğinden umduğunu bulamayan pek çok üretici alternatif ürün arayışına girmeye başlamıştır. Bu da uzun vadede ülkemizi gıda arzında dışa bağımlı hale getirecek, kendi kendine yetebilme imkanımızı azaltacaktır.

Yukarıda belirtilen sorunlar göz önüne alındığında, ülkemizde ayçiçeği üretiminde yaşanan verim kayıplarının ve artan ithalat bağımlılığının nedenlerinin etraflıca araştırılması, kuraklık başta olmak üzere iklim kaynaklı risklere karşı tarım sektörünün dirençli hale getirilmesi için alınması gereken acil önlemlerin belirlenmesi hayati önem taşımaktadır. Kuraklıkla mücadelede ülke çapında etkin bir erken uyarı ve izleme sisteminin kurulması, sulama altyapısına yatırım yapılarak üreticilerin suya erişiminin güvence altına alınması, zarar gören üreticilerin kredi borçlarının ertelenmesi ve doğrudan gelir desteği sağlanması, ayçiçeği üreticilerine verilen prim ve girdi desteklerinin enflasyon ve kuraklık koşulları dikkate alınarak yeterli seviyelere yükseltilmesi, ithalat politikalarının yerli üretimi teşvik edecek şekilde yeniden düzenlenmesi gibi konuların kapsamlı biçimde ele alınması gerekmektedir. Bu hususlarda mevcut durumun ve eksikliklerin tespit edilerek gereken tedbirlerin saptanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

